

YAVRU Tema

eğİTİM PROGRAMI

ETKİNLİK Rehberi

YAŞAMI KEŞFEDİYORUM

HER DAMLASI DEĞERLİ SU

eTkinlik 5 SUYUN SESİNİ DİNLİYORUM

AMAÇ

Su ekosistemleri konusunda farkındalık sağlama.

ETKİNLİK SÜRESİ:

1 Ders Saati

KAZANIMLAR:

Fen Bilgisi Dersi Kazanımları:

- Dünyanın yüzeyinde karaların, suların yer aldığı ve etrafımızı saran bir hava tabakasının bulunduğunu kavrar.
- Her sesin kaynağı olduğu sonucunu çıkarır.
- Çevresindeki ses kaynaklarını doğal ve yapay ses kaynakları şeklinde sınıflandırır.

Yaratıcı Düşünce Dersi Kazanımları:

- Değişen koşulların doğurabileceği sorunları belirler.

Görsel Sanat Kültürü Dersi Kazanımları:

- Gezi yoluyla edindiği izlenimleri paylaşır.
- Görme, işitme, koku alma, tat alma ve dokunma duyularını kullanarak çevrelerini algılar.
- Duyu ve duygularıyla gözlem yapar.
- Doğal çevreyi tanımlar.

Türkçe Dersi Kazanımları:

- İzlenim ve deneyimlerine dayalı yazılar yazar.

ARAÇ GEREÇLER:

A4 kâğıdı, kalem.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ

1. Öğrencilerle sulak alan ziyareti yapacağınızı paylaşın. Gideceğiniz sulak alan yakın çevrenizde bulunan göl, akarsu, gölet olabilir.
2. Sulak alana gittikten sonra öğrencilere buldukları yerde oturarak 10 dakika suyun sesini dinlemelerini söyleyin.
3. Öğrencilere EK-1'deki Sudaki Yaşam Listesi'nden birer kopya dağıtın.
4. Öğrencilere gözlerini kapattıklarında duydukları sesleri sorun ve öğrencilerin cevaplarını dinleyin.
5. "Bu sulak alanda (gölde, akarsuda, gölette) kimler yaşar?" diye sorun ve cevaplarını EK-1'deki Sudaki Yaşam listesine yazmalarını isteyin.
6. Sudaki Yaşam Listesi tamamlandıktan sonra listenin arkasına (veya boş bir A4 sayfasına) 10 dakika boyunca gözlerini kapattıklarında neler hissettiklerini yazmalarını isteyin. 10 dakika süre verin ve isteyenlerin yazısını paylaşabileceğini söyleyin.
7. Yazı yazarlarken yönlendirici olması açısından şu soruları sorun:
 - Hangi hayvanların sesini duydunuz?
 - Gölde, akarsudan ya da göletten gelen sesler nelerdi?
 - Hayvan sesleri dışında hangi cansız varlıkların sesini duydunuz?
8. Öğrenciler yazılarını yazdıktan ve isteyenler yazılarını paylaştıktan sonra aşağıdaki soruları sorun:
 - Bulduğumuz yerdeki su nereden geliyor, biliyor muyuz?
 - İçme suyumuzu nereden karşılıyoruz?
 - Bu su, içme suyumuz olabilecek kadar temiz bir su mu?
 - Bu alandaki suyu nasıl koruyabiliriz?
 - Bu alandaki su kirliliğe ise neler yapılabilir, çözüm önerileri geliştirebilir miyiz veya çözüm önerileri için fikirlerimiz neler?
 - Sizce bu alandaki sudan kimler yararlanıyor?
 - Bu su bitirse burada yaşayan canlılar nasıl etkilenir?
 - Eğer siz bu su içinde yaşayan bir canlı olsaydınız kendinizi nasıl hissederdiniz?
9. Yanıtlanamayan sorular için öğrencileri ilinizdeki veya ilçenizdeki kurum ve kuruluşlara yönlendirebilirsiniz. Sınıf olarak belirleyeceğiniz kuruluşlara ziyarette bulunabilirsiniz.

ek - 1 SUDAKİ Yaşam Listem

**SUDA YAŞAYANLAR KİMLER?
HAYDİ, YAZMAYA BAŞLA!**

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

eTkinlik 6 Haydi Resim Yapalım

AMAÇ

Sucul ekosistemlerde yaşayan canlıları tanımak

ETKİNLİK SÜRESİ:

2 Ders Saati

KAZANIMLAR:

Görsel Sanatlar Dersi Kazanımları:

- Çevresindeki canlı varlıkları belirleyerek bu varlıkların biçimleri olduğunu fark eder.
- Canlıların önemini farklı sanatsal yollarla ifade eder.

ARAÇ GEREÇLER:

A4 kağıdı, kurşun kalem, renkli boya

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ

1. Etkinliğin başında öğrencilerle sulak alanlarla ilgili görseller (haliç, akarsu deltası, kıyı lagünü, göl, bataklık, tuzcul bataklık, doğal ya da suni tuzlalar ve baraj gölleri) paylaşın. Görselleri projeksiyonla veya renkli çıktı olarak da paylaşabilirsiniz.

2. Öğrencilere daha önce herhangi bir sulak alana (göl, nehir) gidip gitmediklerini sorun. Gittiğini söyleyen öğrencilerden deneyimlerini sınıfla paylaşmaları isteyin. Devamında bu soruları sorun:

- Göllerde, nehirlerde yaşayan canlılara örnek vermek ister misiniz?
- En son ne zaman suda yaşayan bir canlı gördünüz?
- Gördüğünüzde neler hissettiniz?

3. Öğrencilere "Peki sizce göllerde, nehirlerde hangi canlılar yaşar?" sorusunu yöneltin ve cevapları tahtaya yazın.

4. Ek-1 'de yer alan Su Altında Yaşayan Bazı Canlılar listesi dağıtarak dikkatlice okumalarını isteyin.

5. Liste incelendikten sonra öğrencilere hep birlikte deniz canlılarını çizmeyi deneyeceğinizi söyleyin.

6. Ek-2 'de bulunan "Deniz Canlımlı Çiziyorum" listesindeki canlıların isimlerini tahtaya yazarak listede yer alan canlı sayısına göre sınıfı gruplara ayırın.

7. Her bir grubun tahtada yazan bir canlıyı seçmesini isteyin.

8. Gruplardan seçilen canlılar hakkında araştırma yapmalarını isteyin. Gruplara araştırmalarını yapmak için süre verin.

9. Gruplar çizimlerini tamamladıktan sonra sınıf panosunda sergilenmesini sağlayın. Resimlerin altına o canlıyla ilgili özellikler yazılı olduğu küçük renkli notlar ekleyin.

ek - 1 SU ALTINDA YAŞAYAN BAZI CANLILAR

Deniz atı

- Denizatlarının boyları 4 ile 30 cm arasındadır.
- Genellikle kıyıya yakın yerlerde yosunların ve diğer bitkilerin arasında yaşarlar.

Deniz Yıldızı

- Denizyıldızları yaklaşık 2.5-90 cm kadar olurlar.
- Denizyıldızları tüm denizlerde yaşarlar. Ancak yoğun olarak kıyılarda bulunurlar.

Vatoz

- Sırtı benekli ve çivilidir. Boyları 70 ve 125 cm arasında değişmektedir.
- Denizlerde derinliğin fazla olmadığı yerlerde yaşarlar.

YUNUS

- Genellikle boyları 2 metre, ağırlıkları 250 kg kadardır.
- Bütün denizlerde, sürüler halinde yaşarlar.

Yengeç

- Yengeçlerin boyutları birkaç milimetreden, bir bacağının boyu 4 metre olan türlere göre değişmektedir.
- Genellikle kıyıya yakın yerlerde yosunların ve diğer bitkilerin arasında yaşarlar.

DENİZ ÇATIRLARI

- Deniz tabanında 30 metre derinliğe kadar inen ve kıyı ekosisteminde çok önemli yer tutan çayırlar oluşturur. Su altında çiçek açtığı belgelenmiştir.

*Canlılar şekilsel özelliklerine göre seçilmiştir.

ek - 2
**DENİZ CANLIMI
ÇİZİYORUM**

1- YUNUS ÇİZİMİ:

2-DENİZ ATI ÇİZİMİ:

3-DENİZ YILDIZI ÇİZİMİ:

4-DENİZ ÇAYIRLARI ÇİZİMİ:

eTkinlik 7 SUYUMUZA SAHİP ÇIKIYORUZ

AMAÇ

Su tasarrufu konusunda farkındalık sağlama.

ETKİNLİK SÜRESİ:

1 Ders Saati

KAZANIMLAR:

Fen Bilgisi Dersi Kazanımları:

- Doğal çevrenin canlılar için önemini kavrar ve doğal çevreyi korumak için tedbirler alır.
- Elektrik ve su gibi kaynakların tasarruflu kullanılmasını önemini kavrar ve bu kaynakların kullanımında tasarruflu davranır.

Sosyal Bilgiler Dersi Kazanımları:

- Mevcut kaynaklara ihtiyaçlarını ilişkilendirir.

Hayat Bilgisi Dersi Kazanımları:

- İnsanların niçin tasarruf yaptıklarını araştırır.
- Okuldaki kaynakları bilinçli tüketmenin önemini açıklar.
- Kaynakların verimli kullanılması ve bilinçli tüketilmesi gerektiğini kabul eder.
- Bilinçli tüketici davranışları sergiler.
- Çevrenin korunmasında diğer insanlarla iş birliği yapar.

Türkçe Dersi Kazanımları:

- Dikkatini dinlediğine yoğunlaştırır.
- Dinlediklerini zihninde canlandırır.
- Dinledikleri konulara ilişkin sorular sorar ve sorulara cevap verir.

ARAÇ GEREÇLER:

Renkli karton, makas, su tasarrufu ile ilgili fotoğraf, uhu (farklı çıktılarda kullanılabilir).

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ

1. Etkinliğe başlamadan önce www.dsi.gov.tr/toprak-ve-su-kaynaklari adresinden Türkiye'nin su varlığına ilişkin bilgilere ulaşabilirsiniz.

2. Etkinliğin giriş kısmında "tasarruf" kelimesinin anlamını öğrencilere sorun ve cevapları dinleyin.

3. "Tasarrufun yeterli olduğu kadar kullanma, idareli kullanma" anlamına geldiğini bilgisini örneklerle paylaşın.

4. Öğrencilere Ek-1'de verilen "Su Tasarrufu" bilgi notunu okuyun ve aşağıdaki soruları sorun, cevapları tahtaya yazın.

- Günlük yaşamımızda suyu nerelerde kullanıyoruz?
- Suyu tasarruflu kullanmak için önlemler alıyor musunuz?
- Niçin tasarruf yapmalıyız?
- Okulumuzda suyu tasarruflu kullanmaya yönelik ne tür çalışmalar yapabiliriz?

5. Soruların cevaplarını tahtaya yazdıktan sonra öğrencilere Ek-1'deki "Su Tasarrufunda Dikkat Edilmesi Gerekenler" yazısını okuyun.

6. Öğrencileri 4 gruba ayırın. Gruplara su tasarrufu ile ilgili bir kamu spotu hazırlayacaklarını ve bunu diğer gruplara sunacaklarını söyleyin.

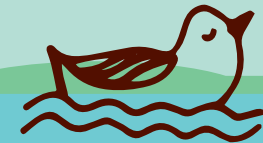
7. Hazırlanmaları için 10'ar dakika süre verin.

8. Grupların canlandırmalarını sergilemelerini sağlayın.

9. Aşağıdaki cümleleri tahtaya yazın ve gönüllü öğrencilerden bu cümleleri tamamlamalarını isteyerek etkinliği sonlandırın.

- Su tasarrufunu sağlamak için..... yapıyorum.

- Bundan sonra su tasarrufuna katkıda bulunmak için yapacağım.

ek - 1 SU TASARRUFU

Su doğal bir varlıktır. Doğal varlıklar canlıların yaşamını devam ettirebilmesi açısından oldukça önemlidir. Su, canlılar için hayat kaynağı iken aynı zamanda her türlü temizlik ihtiyacımız için de gereklidir. Yiyeceklerin yıkanmasında, vücudumuzun temizlenmesinde, dişlerimizi fırçalamamızda ve evimizi temizlemede sudan yararlanırsınız.

Suyun olmadığı bir dünya düşünebiliyor musunuz?

Su olmazsa hayat da olmaz bunu unutmamamız gerekli. Yaşamımız için bu kadar gerekli ve önemi olan suyu korumak için her birey üzerine düşeni yapmalı ve suyu tasarruflu kullanmalıdır. Örneğin dişlerimizi fırçalarken, suyu açık tutmayıp sadece ihtiyacımız olduğunda suyu açmamız bile büyük bir tasarruftur. Bu konuda herkes üzerine düşen görevi yaparsa, doğal varlığımız olan suyun bize ve bizlerden sonra gelecek tüm insanlara yetmesini sağlayabiliriz. Hep birlikte suyumuzu sahip çıkabiliriz.

Siz suyu tasarruflu kullanıyor musunuz? Neler yapıyorsunuz?

ek - 2 SU TASARRUFUNDA DİKKAT EDİLEBİLECEK NOKTALAR

1. Sebze meyveleri elde yıkamak yerine daha az su tüketmek için kaptaki suyu yıkamak tercih edilebilir.

2. Bulaşıkları elde değil bulaşık makinesinde yıkayın. Dört kişilik bir aile günlük bulaşığını elde yıkarsa, ortalama 84-126 litre su harcanır. Oysa bulaşık makinesi aynı bulaşığı sadece 12 litre su ile yıkar. Bu da bir yılda ortalama 26-40 ton su tasarrufu demektir.

3. Diş fırçalarken suyu kapatın. Kullanılmadığı halde açık bırakılan su harcaması, yılda kişi başına ortalama 12 tondur.

4. Daha kısa duş alın. 5 dakikalık bir duş sırasında ortalama 60 litre su harcanır. 4 kişilik bir aileden 1 kişi duş süresini 1 dakika azaltırsa yaklaşık 18 ton suyu kurtarır.

5. Sifonu gereksiz yere çekmeyin. Dört kişilik bir aileden 1 kişi günde bir kez sifonu amacı dışında çekerse, yılda 16 ton su harcamış olur.

6. Muslukların su kaçırmadığından emin olun, gerekirse tamir ettirin. Saniyede bir damla damlayan musluk, yılda 1 ton su harcar.

7.Çamaşır makinesini ekonomik kullanın. Tek bir çalıştırmada yaklaşık 176 litre su harcayan çamaşır makinesi haftada bir kez bile az kullanılsa, yılda 9 ton su tasarruf edilir.

HER DAMLASI DEĞERLİ SU

eTkinlik 8 SUYU NE KADAR KULLANIYORUZ

AMAÇ

Su varlığının korunmasında sorumluluk almak

ETKİNLİK SÜRESİ:

1 Ders Saati

KAZANIMLAR:

Fen Bilgisi Dersi Kazanımları:

- Varlığımızın tasarruflu kullanılmasının önemini kavrar ve buna göre davranır.

Hayat Bilgisi Dersi Kazanımları:

- İnsanların niçin tasarruf yaptıklarını araştırır.
- Kaynakları bilinçli tüketmenin önemini açıklar.
- Bilinçli tüketici davranışları sergiler.

ARAÇ GEREÇLER:

Kalem

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ

1. Etkinliğe başlamadan önce Doğa Koruma Merkezi'nin "Türkiye'de Su Durumu ve Su Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar: Çevresel Perspektif" yayını inceleyin. (Link : www.dkm.org.tr/Dosyalar/YayinDosya_RnF27jIq.pdf)
2. Bu araştırmadan çıkan önemli noktaları etkinlik öncesinde sınıf düzeyine göre öğrencilerle paylaşın.
 - Dünya su kaynaklarının %97,5 tuzlu sudur. (BM Su İstatistikleri 2003)
 - Dünya su kaynaklarının %2,5'i tatlı sudur. Bu %2,5'in de %70'ini buzlar, %30'unu yeraltı suları, %0,3'ünü ise nehirler ve göller oluşturmaktadır. (BM Su İstatistikleri 2003)
3. Öğrencilere suyun canlı hayatındaki önemini vurgulayacak sorular sorun ve suyun günlük yaşamımızdaki önemi hakkında öğrencilerle sohbet edin, sohbetin önemli noktaları tahtaya yazın.
 - Su ne işe yarar?
 - Suyu ne zaman ve ne için kullanıyoruz?
 - Su olmasaydı doğada neler olurdu?
4. Öğrencilerden Ek-1'deki Su Kullanım Çizelgesini doldurmalarını isteyin. Çizelgedeki evet, hayır seçeneklerinden kendilerine uygun gördüklerini yuvarlak içine almasını isteyin. Bunun için 20 dakika süre verin.
5. 20 dakika sonunda evet ve hayır seçeneklerini toplamalarını ve en çok hangi seçeneği işaretlediklerini paylaşmalarını isteyin.
6. Sınıf toplamında hangi seçeneğin ağırlıkta olduğunu hep birlikte belirleyin.
7. Belirlenen sonuç doğrultusunda Ek-1'e göre sınıfın su kullanım düzeyini belirleyin ve sonucu hep birlikte okuyun. Kullanım düzeyinin nasıl daha aza indirilebileceğini sorarak önerilerini kompozisyon olarak yazmalarını isteyin.

ek - 1 SU KULLANIM ÇİZELGESİ

1- Boşa akan musluğu kapatıyorum

✓ **evet** X **haYıR**

2- Ellerimi yıkarken ve dişlerimi fırçalarken suyu kapatıyorum

✓ **evet** X **haYıR**

3- Banyo yaparken gereksiz su kullanmaktan kaçınıyorum

✓ **evet** X **haYıR**

4- Küveti doldurmak yerine duş almayı tercih ediyorum

✓ **evet** X **haYıR**

5- Evimizde çamaşırlar ve bulaşıklar makine dolunca yıkanır

✓ **evet** X **haYıR**

6- Balkonumuz, arabamız, evimizin önü hortum yerine kovayla yıkıyor veya siliniyor

✓ **evet** X **haYıR**

7- Tuvalet sifonunu gerekmedikçe çekmem

✓ **evet** X **haYıR**

8- Suyun önemli bir varlık olduğunu bilirim ve yukarıdakileri uygulamak için elimden geleni yaparım

✓ **evet** X **haYıR**

evet ÇOĞUNLUKTAySA:

Suyunu dikkatli kullanıyor ve böylelikle doğayla dost bir yaşam sürdürüyorsun. Suyunu tasarruflu kullanmaya devam ederek doğadaki tüm canlılara saygılı bir yaşam sürdürmeye devam etmelisin.

Ellerini yıkarken, banyo yaparken, bulaşık ve çamaşırlarının yıkanmasında her zaman en az suyla en çok işi yapabileceğine inanıyorum.

haYıR ÇOĞUNLUKTAySA:

Suyunu daha dikkatli kullanabilirsin. Bu konuda çaba gösterdiğine eminim ancak suyun kısıtlı bir varlık olduğunu unutmamamız gerekli. Suyu daha verimli kullanmak bizim elimizde. Öyleyse harekete geçmek için suyu tasarruflu kullan.

Ellerini yıkarken, banyo yaparken, bulaşık ve çamaşırların yıkanmasında her zaman en az suyla en çok işi yapabileceğine inanıyorum.